

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۲/۲۵

تاریخ پذیرش نهایی: ۸۹/۶/۳

گلناز فرهمندی^۱، محمدتقی آشوری^۲

بررسی منشأ جانورنگاری و آثار جانورنگار کهن ایرانی، در فرهنگ و باورهای اقوام ایرانی چهار هزاره قبل از میلاد^۳

چکیده

بن‌مایه تفکرات و باورهای اقوام ایرانی در هزاره‌های نخستین پیش از میلاد، چنان نقش گسترده‌ای در شکل‌گیری هنر ایرانی داشته است که انعکاس آن نه تنها در هنر اقوام دوره‌های مذکور به چشم می‌خورد بلکه با وجود گذشت زمان و تحولات فکری و فرهنگی ایرانیان، با رنگ و لعابی دیگر، در بسیاری از آثار هنری ادوار بعد از میلاد نیز نمایان است. آثار جانورنگار که طیف گسترده‌ای از آثار هنری اقوام ایرانی پیش از میلاد را تشکیل می‌دهند، از آن دسته آثار هنری‌اند که از فرهنگ و باورهای کهن ایرانی تأثیر فراوان پذیرفته‌اند. با توجه به تداوم جانورنگاری در آثار هنری ایرانی از هزارهٔ چهار قبل از میلاد تا قرون نخست میلادی و از طرف دیگر نقوش و فرمهای حیوانی مشابه در این آثار، در این مقاله سعی شده است تا با تحلیل فرهنگ کهن آسیای غربی به عنوان زمینه فرهنگی اقوام کهن ایران در هزاره‌های چهار تا دو قبل از میلاد و دوران پیش از ورود اقوام آریایی به ایران، مطالعه آثار جانورنگار ایرانی دوران مذکور و در نهایت تطبیق آنها با باورهای نشأت گرفته از این فرهنگ، به نوعی به ریشه یابی سبک جانورنگاری و آثار جانورنگار کهن ایرانی در اعتقادات مربوطه پرداخته شود.

کلیدواژه‌ها: جانورنگاری، نقوش و فرمهای حیوانی، سبک حیوانی، فرهنگ و باورهای ایران، هنر ایران، چهار هزاره قبل از میلاد.

۱. کارشناس ارشد صنایع دستی، دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران

Email: Farremand@yahoo.com

۲. استادیار گروه آموزشی پژوهش هنر، دانشکدهٔ هنرهای کاربردی دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران
(نویسنده مسئول)

E-mail: Taghi.Ashouri@gmail.com

۳. این مقاله از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته صنایع دستی دانشگاه هنر با عنوان: «بررسی منشأ ظروف جانورنگار ایرانی در فرهنگ و باورهای اقوام کهن ایرانی و غیرایرانی برگرفته شده است»